

Foto-obálka: petr grepl

Ochrana před povodněmi začíná v lese

Povodně jsou nyní častým námětem. Když dočasně výrazně stoupne voda v řece nebo potoce, mluvíme o povodni. Ke zvýšení průtoků v tocích a následnému zaplavování pozemků v říční nivě docházelo dříve dosti pravidelně v období jarního tání a také v období přívalemých či trvalých dešťů. Povodně jsou přirozeným jevem, malé přicházejí častěji, velké méně často. Neustále se diskutuje o příčině povodní, názory kolísají od zásadního vlivu člověka na vývoj klimatu až po čistě přírodní podstatu změn zejména v závislosti na slunečním cyklu.

Trocha historie

Po době ledové se výrazné záplavy objevují až v raném středověku, jejich příčinou bylo odlesnění zejména horských oblastí.

Před tisíci lety bylo území naší republiky pokryto z 90 % přirozenými lesy, dnes lesy zaujímají asi 30 % plochy. Nelze ale mluvit o trvalém odlesňování české krajiny. Bylo zjištěno, že od roku 1938, kdy byly naposledy pořádně

katalogizovány naše země, přibýlo více než 30 % zalesněných ploch a ve srovnání s lety 1914 -1917 se zvýšilo zalesnění téměř o 50 %.

V souvislosti s výše uvedenými ději počala být zhruba od 12. století niva pravidelně zaplavována a zanášena naplavenou hlínou, protože voda rychleji proudila z horní části povodí dolů. Vznikaly ploché údolní nivy, jak je známe dnes. První problémy se záplavami vytlačily velká sídla dále od řeky na vyvýšená místa. Lidé se však postupně naučili hospodařit a žít s řekou v úzkém sepětí.

Vztah člověka k řece a vodě se změnil hlavně v posledním století. Lidé začali řeku přetvářet, zkracovat a prohlubovat její dolní tok, upravovat její břehy, aby získali úrodná pole, zabránili záplavám a ochránili plodiny před zatopením. Člověk se domníval, že vodu zcela ovládl a vrátil se k řece. Postavil domy, silnice, továrny v záplavovém území. Po 2. světové válce bylo rozoráno tisíce hektarů údolních luk, odvodněno mnoho mokřadů, neuvážene regulována většina řek. Hladina podzemní vody poklesla místy až o metr. Odvodněním luk, polí a lesů se zrychlil rozklad organických látek v půdě, čímž se snížila schopnost půdy zadržovat vodu a urychlil se odtok srážkových vod z krajiny. Přestalo se hnojit chlévskou mrvou, a tím dodávat do půdy látky zlepšující půdní strukturu. Začala se používat těžká zemědělská mechanizace, která utužuje půdu, a tím zhoršuje její schopnost zadržovat vodu. Voda byla rychleji odváděna do dolního toku a zde se častěji a na delší dobu vylévala do nivy. Narůstaly povodňové škody, stačí připomenout povodně v letech 1997, 2002, 2010.

Kdo se stará o toky v povodí

O vodní toky se starají správci toků. Jsou to organizace, které mají podle zákona povinnost pečovat o vodní toky a jejich blízké okolí včetně břehových porostů. Správci toků navrhnou příslušným orgánům státní správy, aby uložily vlastníkům nemovitostí ve vodním toku nebo v zátopovém území provést opatření na ochranu před povodněmi. Správcem větších vodohospodářsky významných toků a staveb jsou státní podniky Povodí. Správcem vodních toků v lesích jsou Lesy České republiky, s.p., správcem drobných toků v zemědělské krajině je Zemědělská vodohospodářská správa, která se z větší části nyní integruje do Správy toků státního podniku Lesy ČR. Malá část drobných vodních toků je spravována obcemi.

Činnost státního podniku Lesy ČR je zaměřena na preventivní opatření a zejména na výstavbu a rekonstrukci objektů hrazení bystřin v oblastech zasažených povodněmi. Opatření jsou realizována převážně za účelem vytvoření retenčních prostorů pro zachycení splavenin, stabilizace podélného sklonu toků příčnými objekty a zajištění protipovodňové ochrany zvýšením propustnosti koryt vodních toků. V rámci Programu 2000 jsou podporovány ohrožené druhy organismů s vazbou na vodní prostředí, provádí se likvidace invazních nepůvodních druhů rostlin, jsou obnovovány a čištěny studánky, zřizovány altány plnící funkci odpočívadel i informační tabule.

Nevěřme všemu

Tak, jak je vyvoláván dojem, že česká krajina se stále odlesňuje (starší čtenáři si vzpomenou, že mnohá místa během jejich života zarostla křovím, tam, kde byla zanedbaná opuštěná louka, je vzrostlý les, na nepoužívaných polních cestách rostou padesátileté stromy), tak také existují další zvěstované „pravdy“.

Jehličnatý les zadržuje údajně daleko méně vody než listnatý. V jehličnatém lese zjistíte, že tam například roztaje sníh nejméně o měsíc později než v prosvětleném a bezlistém listnatém lese. Že smrkový a jehličnatý les vůbec je stále i v létě chladný a vlhký a že dokáže při dešti na svých jehličkách zadržet daleko více vody než listí. Stačí si spočítat povrchovou plochu jehličí, případně listů, na kterou voda dopadne, a dobu, než prosákne až na zem a postavit se v dešti pod smrk.

Dalším takovým mýtem je, že příčinou povodní je narovnání a vybetonování řek. Většina řek, hlavně malé potoky a horské říčky, které způsobily potopu minulých dní, není zabetonována a v krajině je „narovnali“ naši předci už před staletími. Na místní povodně to nemělo 300 let žádný vliv.

A jak budeme žít s povodněmi?

Budeme si muset zvyknout. Období zvýšených dešťových srážek jsou zaznamenána v historii a nejde o nic mimořádného. Nelze technicky zabránit, aby povodeň nevznikla, dojde-li k rychlému tání velkého množství sněhu, když spadnou přivalové srážky, nebo budou-li srážky dlouhodobé. Krajina není schopna tuto vodu zadržet a není to vinou špatného hospodaření v lese nebo na poli. Je samozřejmě nutné dělat i zdánlivé drobnosti, které mohou pomoci, tak jako je děláme na začátku cesty vody krajinou v Lesích ČR. Staráme se o potůčky, potoky a říčky, snažíme se, aby při povodni nebrala voda

sebou všechno, co jí přijde do cesty. Nejrozumnější je jít vodě z cesty a pustit ji tam, kde napáchá nejméně škod.

Co se děje v zimě v lese

Mnozí z návštěvníků lesa v období zimy přichází a odchází s pocitem, že život v této zimní krajině ustrnul. Ale není to pravda. I v tomto pro vše živé velmi obtížném období mnoho tvorů prožívá každodenní starosti i radosti, které tato roční doba přináší.

Každý živý organismus zvolil pro přečkání zimy jinou taktiku. Lesní „zeleň“ se ponořila do vegetativního klidu, tažné ptactvo odlétlo za teplem a potravou, jezevec zimu přespí v dobře zateplené noře, ale co ti ostatní? Pro opeřence věrné našemu kraji a lesní zvěř nastal zdoluhavý boj s hladem a chladem. A ne všichni se příchodu jara dočkají.

Některé druhy zpěváků se chytře stáhli blíže k lidským sídlům, kde spoléhají na pomoc lidí, kteří jim pomohou vyřešit problém hladu pravidelným příkrmováním na krmítkách. Za vděk jim přijdou semínka slunečnic, prosa, různé z podzimu nasušené bobuloviny, ale i kousek loje, který je ve směsi s rozličnými jádérky běžně dostupný v různých formách v obchodech. V lese již zůstanou pouze nejotužilejší jedinci, jako jsou různé druhy sýkor, šoupálci, brhlíci a nejmenší ptačí zástupce naší fauny králíček. Často ve společných hejnkách poletují lesními porosty a za neustálého tichého švitoření prohledávají kůru stromů, zda tam nenaleznou zazimovaný hmyz nebo jeho larvy.

Lesní zvěř se nejprve soustředí na místa, kde ještě nízká sněhová pokrývka umožnila prohrabat se k pastvě a kde jim závětrí mlazin či skal zajistí přečkání mrazivých večerů. Ale když je již sněhu tolik, že je těžko se v něm vůbec pohybovat a nalézt něco na zub je již opravdu oříškem, spoléhají se částečně na péči myslivců. Pak je možné den za dnem sledovat jeleny, srnčí a mnohde i divočáky důvěřivě čekající nedaleko krmelců na porci voňavého sena, sušených letorostů dřevin a keřů, obilného šrotu a jiných pochutin neškodících jejich zdraví.

Nejenom myslivci mohou zvěři usnadnit přežití dlouhé zimy. I veřejnost, které osud zvěře není lhostejný, může významně pomoci, a to třeba i zdánlivou maličkostí, jako je jejich ukázněnost při pohybu v lese. Je nanejvýše účelné vyhýbat se lokalitám s krmnými zařízeními. I milovníci běžkařského sportu by měli své trasy směřovat jinudy, měly by být omezeny návštěvy lesa s volně pobíhajícími čtyřnohými kamarády apod. Pokud lesní zvěř nemusí vynakládat drahocennou energii na vyčerpávající úprk sněhem, má výrazně větší šanci dočkat se jara ve zdraví a dobré kondici. Na myslivce, který ji pravidelně příkrmuje, si velmi rychle zvykne.

Velké nebezpečí zvěři hrozí tehdy, objeví-li se na okraji měst a obcí. I přes snahu obyvatel zvěř krmit se jara často nedožije. Může uhynout na zažívací problémy z nevhodné potravy, na schvácení nebo

stržení psy, na zranění při srážce s automobilem atd. Jednoduše městské prostředí není pro zvěř přirozené a pro její přežití je nevhodné.

Ale zima nepřináší ptactvu a zvěři jen starosti. Málo kdo ví, že například liška se v zimě oddává zasnubám. Myslivci tomu říkají „kaňkování“, při kterém lze i za denního světla zahlédnout honící se kmotry po zasněžených lukách nebo při večerní procházce potmělou přírodou zaslechnout jejich daleko slyšitelné štěkání – po myslivecku „skolení“.

Také některé druhy opeřenců, jako například sovy nebo černý krkavec, se v druhé polovině zimy chystají na vdavky. Svatební reje těchto mohutných ptáků na obloze nad rozsáhlými lesními porosty udivují krkolomnými piruetami či střemhlavým letem. Naopak hluboké hlasité houkání výra nesoucí se tichou noční krajinou působí opravdu tajemně. Zaslechnout je ho možné například ve skalních městech Labských pískovců, přestává však být vzácností i ve větších lesních komplexech mimo tato skalnatá území. A dokonce křivka, pro svůj pokřivený zobáček nazývaná také „papoušek našich lesů“, v této době v korunách stromů zakládá v teplém hnízdě nové pokolení.

Sněhová pokrývka má zároveň i nezastupitelnou funkci pro celý lesní ekosystém jako nenahraditelná zásobárna vláhy pro nadcházející rok, z které čerpá veškerá lesní vegetace potřebné živiny. Z toho všeho vyplývá, že i přes její „krutost“, je zima pro naši přírodu stejně důležitá, jako každé jiné roční období.

Tomáš Frinta

Lípa – významná dřevina Ždánického lesa

Při návštěvě lesních porostů lesního hospodářského celku na Lesní správě Bučovice se můžete setkat s touto dřevinou takřka na každém kroku. Tvoří spodní patro porostů mýtního věku i porostů probírkových, často ve směsi s jinými listnáči, jako je například habr. Je zastoupena jako hlavní dřevina velké části porostů spolu s dubem, bukem, javorem, habrem, osikou, jasanem, třešní a dalšími. Vyskytuje se v kulturách jak uměle založených, tak těch z přirozené obnovy.

Současné zastoupení lípy v lesích na Bučovicku přesahuje 7%. LS Bučovice ročně uměle zalesní na LHC Bučovice asi 0,5 ha této dřeviny. Jedná se o první zalesnění ve směsích s ostatními listnáči. Zdá se, že je to malé číslo. Přesto lípu nacházíme v poměrně hojném zastoupení již ve dvou a tříletých uměle založených kulturách. Vznikají tak druhově bohatě zastoupené porosty, neboť kromě lípy a hlavních dřevin buku nebo dubu není problém zde nalézt dalších pět až šest

dřevin jako habr, břízu, třešeň, jasan nebo javor. Tyto dřeviny se spolu s lípou dostaly do kultur přirozenou obnovou. Je to velmi příznivý jev, ať už z hlediska biodiverzity nově zakládaných porostů, tak z hlediska vynaložených nákladů na obnovu lesa. První zalesnění na holině je tedy realizováno hlavními listnatými dřevinami - dubem a bukem - ostatní listnáče pak dodá přirozená obnova.

V těchto druhově velmi bohatých porostech má lesní hospodář při následné výchově vždy co vybírat a může si druhovou skladbu libovolně upravovat. Zásadou je však věnovat pozornost v prvních dvou letech po zalesnění prostorovému rozmístění dřevin hlavních a v případě ztrát tyto doplnit. V dalších letech je důležité sledovat a případně redukovat ostatní listnáče z přirozené obnovy a nedovolit jim potlačit hlavní dřevinu. Ožínání se provádí převážně v pruzích do stáří čtyř až pěti let většinou dvakrát ročně. Před vlastním zajištěním kultury je pak obvykle nutno poslední ožínku zaměnit nebo doplnit výsekem. Kultury bývají většinou zajištěny ve stáří pěti let. Z hlediska škod zvířer je bohatá druhová skladba též přínosem. Přimíšená lípa a ostatní dřeviny kryjí v kulturách dřeviny hlavní a nabízejí zvířer široké potravní možnosti. Pokud nejsou kmenové stavy zvíře extrémně vysoké, postačí pak ochrana těchto kultur nátery často jen schematicky (každá druhá až třetí sazenice), oplocování, snad s výjimkou dubu, pak není nutné.

První výchovný zásah je nutno většinou realizovat ve stáří mlaziny do deseti let. Jedná se většinou o nejnutnější zásah ve prospěch hlavních dřevin - dubu a buku. Provádí se odstraněním předrostlíků, jednocení trsů (u lípy jsou preferováni jedinci ze semene) a upravuje se prostorové rozmístění. S ohledem na velký počet jedinců a vysoké finanční náklady zásahu je tento postup dostačující. Další výchovné zásahy následují v intervalu zhruba pěti let. Zásadou je zasahovat raději častěji a mírněji. Ostatní listnáče, tedy i lípa, jsou prostředníkem a nástrojem ve výchově cenných hlavních dřevin. Ve starších výchovných zásazích ve věku nad čtyřicet let již nacházíme lípu nejen v úrovni, ale objevuje se již i v podúrovni (např. s habrem), kde vytváří cenné patro, které kryje půdu a reguluje množství světla v porostu. Tato podúroveň je žádoucí a nesmí být při výchově v žádném případě odstraňována. Při posledním výchovném zásahu, prováděném zpravidla na podporu přirozené obnovy, je lípa a ostatní listnáče z podúrovně odstraňována ve prospěch přirozené obnovy hlavních listnáčů.

Lípa je v našich podmínkách z pohledu ochrany lesa bezproblémovou dřevinou. Škůdci netrpí, zvířer ji v mládí sice poškozuje, to je však spíše pozitivní jev, neboť nám v kulturách kryje a chrání hlavní dřeviny. Jedinci ve starších porostech bývají v některých případech napadáni jmelím a ochmetem, což může být i příčinou úhynu.

Lipové dřevo znají dobře řezbáři a včelaři. Méně se ví o výborných vlastnostech lipového dřeva ve stavebnictví. Ještě na počátku minulého století bylo běžné, že lípa se používala při konstrukci

střešních krovů. Na vesnicích najdeme poměrně běžně na starých chalupách lipové krovky. Dokonce vazby na některých kostelích jsou z lípy. Co k tomu naše předky vedlo, byl to nedostatek jehličnatého dříví? V oblastech listnatých lesů to byl jistě jeden z důvodů. Dalšími důvody byly však pevnost lipového dřeva, nízká hmotnost a především to, že lipové dřevo nemá rád dřevokazný hmyz. Taková lipová vazba např. na kostele vydrží i několik stovek let.

Lípa zaujímá významné místo ve skupině listnatých dřevin a je důležitá při zakládání nových porostů a jejich výchově. Přispívá k bohaté biodiverzitě listnatých porostů a je důležitou meliorační a zpevňující dřevinou. Lipové dříví je odběrateli ceněno a o LP kulatinu je velký zájem. Lípa ve směsích s ostatními listnatými dřevinami dotváří a podtrhuje estetickou nádheru podzimního lesa.

Ing. Otakar Pavlík

Lesní správce LS Bučovice

Šelmy v Beskydech

Rys, medvěd, vlk - tato trojice našich velkých evropských šelem je stále velice častým námětem různých diskuzí myslivců, lesníků a ochránců přírody. Nemalý zájem o osud zástupců těchto šelem jeví dnes i laická veřejnost. Stranou diskuzí vedených v tomto duchu nezůstávají samozřejmě ani zaměstnanci lesní správy Jablunkov.

Na celoevropské poměry jsou právě Karpaty jedinečné v tom, že zde nacházejí nepřetržitě svůj trvalý domov všichni tři zástupci velkých šelem. Bulharsko, Rumunsko, Ukrajina - to jsou dnes státy, které z tohoto pohledu budí respekt a uznání mezi mysliveckou veřejností, kde nejen trofeje velkých šelem dosahují vynikajících hodnot, ale i hodnoty trofejí jelenů, divočáků a srnců budí respekt. V pozadí nezůstává ani

Slovensko, zde jsou však možnosti získání trofejí velkých šelem přísně regulované, rys je pak celoročně chráněn.

Jelikož lesy ve správě Lesní správy Jablunkov mají společnou „zelenou“ hranici s lesy slovenskými v délce větší než 10 km, je nasnadě, že migrace šelem ze Slovenska do nejzápadnějšího cípu Karpat – Moravskoslezských Beskyd - je přirozený jev, a tudíž i na Lesní správě Jablunkov zaznamenáváme každoročně důkazy přítomnosti jak rysa a vlka, tak i medvěda.

Dovolím si zde uvést vlastní pohled na přítomnost těchto šelem v lesích Jablunkovska a v Beskydech obecně. Sám jsem aktivní myslivec a zároveň pracuji jako lesník. Právě z těchto důvodů jsem byl již nesčetněkrát svědkem zajímavých až úporných diskuzí na téma „velké šelmy, myslivost, stav lesa“. Musím se i přiznat, že zdejší příroda mi párkrát nabídla jedinečnou příležitost přímého pozorování všech tří zástupců velkých šelem. Jsou to určité okamžiky, které se jen tak člověku z paměti nevytráí.

Je jasné, že jiný názor na přítomnost šelem v honitbách budou mít myslivci, jiný lesníci a jiný zástupci různých organizací a uskupení s výhradním zaměřením na ochranu přírody, obecně je budu nazývat ochránci přírody.

Úvodem musím ale sdělit, že svým způsobem roli ochránce přírody plní i poctiví myslivci a zejména lesníci. Zvláště bych v dnešní době poukázal na myslivce, kteří jsou mnohdy prezentováni různými skupinami jako nenasytní zabijáci zvěře, kterým jde jenom o trofej, případně zvěřinu. Často jsou podezřívání, že velké šelmy jsou jejich úhlavní nepřátelé a tudíž jejich jediným zájmem je jejich likvidace. Kdo se více touto problematikou zabývá, dá mi jistě za pravdu, že v obdobném duchu jsou vykreslování i myslivci v sousedním Slovensku. Pokud by tomu tak skutečně bylo, pak by Slováci neřešili co s přemnoženými medvědy, státní organizace včetně ochrany přírody by určitě nesouhlasily s regulačním odlovem vlka. Neřešily by se škody spárkatou zvěří na zemědělských pozemcích a lese, neboť nenasytní myslivci by vše odstřelem jednou provždy vyřešili.

Rovněž každý lesník je i ochráncem přírody. Svou prací velice silně dokáže ovlivnit stav lesa, který je vlastně domovem pro veškeré lesní živočichy a tudíž i pro šelmy. Jestliže v Beskydech tyto šelmy prozatím nacházejí dobré podmínky k životu, pak svůj nemalý podíl na uchování a zlepšování těchto podmínek mají samozřejmě i lesníci. Les jako takový dnes tvoří v naší krajině nejzachovalejší přírodní prostředí vůbec a troufám si říct, že do budoucna jeho význam z hlediska uchování přírodních hodnot neustále poroste.

A nyní k vlastním názorům:

Negativní role myslivců tak, jak je mnohdy prezentována např. přes média či v osobním kontaktu s tzv. antimyslivci, je silně přeceňována. Trvalý výskyt rysa v Moravskoslezských Beskydech lze pozorovat již od konce padesátých let minulého století. To byla doba, kdy platilo heslo „škodné zmar“ a přesto se životaschopná populace rysů zde udržela do dnešních dnů a dle vyjádření jednoho z největších znalců a obdivovatelů rysů, pana Ludvíka Kunce, je početní zastoupení rysů v Beskydech na optimální úrovni. Tudíž negativní vliv již několika generací myslivců na zdejší rysí populaci není vůbec prokazatelný. Vlci i medvědi se v Beskydech začali stále častěji vyskytovat až od poloviny devadesátých let minulého století a troufám si říci, že jejich populace je vlastně stagnující. Proč tomu tak je, lze jen těžko argumenty doložit. Faktem zůstává, že vlci mají na slovenské straně Beskyd svoji zákonitou dobu lovu a mohou být takto účinně početně regulováni. Navíc, kdo zná turistický ruch na našem území a na území slovenských Beskyd, musí jednoznačně přiznat, že více tolik potřebného klidu pro vlka a medvěda se najde vždy na straně našich sousedů.

Někteří myslivci se zbytečně obávají snížení počtu srnčí a jelení zvěře šelmami. Někteří jsou skutečně ochotní tvrdit, že velké šelmy mohou v honitbách zvěř - kořist - totálně vyhubit. Ale ještě se nikde a nikdy nestalo, že by predátor svou kořist vyhubil. Tím by totiž zásadně ohrozil i svoji existenci. Naopak, v čem mají myslivci pravdu vůči mnohdy stále se opakujícím frázím ochranářů, je fakt, že šelmy neloví pouze nemocnou zvěř. Například vlci jsou schopni uštvat i toho nejsilnějšího jelena. Přirozeným zadáním velkých šelem i v našich podmínkách zůstává regulace stavu své kořisti (černé, srnčí a jelení zvěře) a udržování její dobré fyzické a tím i trofejové kondice.

Jakou roli hrají v otázce výskytu šelem v Beskydech lesníci? Myslím si, že jejich role je zde vnímána jak myslivci, tak i ochranáři a veřejností pozitivně. Tím, že se lesníci starají o udržení dobrého stavu lesa, vytvářejí neustálé vhodné podmínky jak pro šelmy, tak i pro dostatečné množství kořisti. Pokud někde lesníci tlačí na snížení počtu spárkaté zvěře – kořisti šelem, není to z důvodu snížení potravní nabídky šelmám, ale právě z obavy o udržení dobrého stavu lesa. Býložravá zvěř totiž dokáže při přemnožení vážně ohrozit obnovu lesa.

Zastávám názor, že orgány ochrany přírody, především Správa chráněné krajinné oblasti Beskydy (SCHKOB), mají ze svého pohledu zdravý názor, že trojice velkých šelem do Beskyd patří. A snaží se i ve spolupráci s lesníky vytvářet šelmám vhodné existenční podmínky, a to především vyhlášením nových rezervací, kde přece jenom lze obecně zajistit větší klid. Častokrát právě SCHKOB z titulu výkonu funkce státní správy lesů a ochrany přírody se snaží rozumnou cestou zabránit různým aktivitám turistického či stavebního charakteru, které by měly zásadní a negativní vliv na životní prostor šelem v Beskydech.

Co je dle mého názoru dnes limitujícím faktorem výskytu většího počtu vlků a medvědů v Beskydech? Především je to již zmiňována otázka klidu v našich lesích. Společnost neustále vyvíjí další a další tlak v podobě různých celoročních turistických aktivit, stále se rozšiřujících běžeckých tras, cyklotras, organizování různých nočních přechodů atd. Samostatnou kapitolou je pak bezproblémová možnost migrace velkých šelem ze Slovenska západním směrem. Stačí se podívat na hustotu silničního provozu a je snad každému jasné, jaký stres musí migrující zvíře zažívat.

Jak se může řadový návštěvník - turista - například v lesích jablunkovska přesvědčit, že velké šelmy se zde skutečně vyskytují? Tak třeba v zimním období na sněhové pokrývce může spatřit velkou kulatou stopu o průměru cca 10 cm bez jasné otištěných drápů, což je stopa rysa. Rozpoznat stopu vlka od stopy běžného psa je dosti náročné. To zvládne jenom odborník. Stopu medvěda na jarním sněhu určitě pozná i laik, podobá se hodně stopě bosého člověka, je však o hodně širší a hlavně jsou v ní otištěné velké drápy. Přítomnost šelem lze zjistit i podle zbytků kořisti. Pokud rys uloví srnčí zvěř, většinou kořisti oddělí hlavu od trupu. Pak se sám nasytí pouze čistou svalovinou. Vnitřností se prakticky nedotkne. Pokud se podaří ulovit či nalézt uhynulou zvěř medvědovi, pak jasným důkazem jeho hodování je přednostní konzumace vnitřností kořisti. To naopak po vlčích nezůstane z kořisti většinou nic, a pokud, tak stoprocentním identifikačním znakem úspěšného lovu vlka je ponechání zbytků rozkousaných silných kostí, což domácí psi nesvedou. Samozřejmě, že přítomnost šelem lze bezpečně rozpoznat i podle trusu, ale to je záležitost spíše pro odborníky.

Přejme si, aby i do budoucna byli stálými obyvateli beskydských lesů rysi, vlci i medvědi. Patří sem. Tolerujeme je a snažme se jim zajistit podmínky a možnosti existence.

Ing. František Lipowski

15. reprezentační lesnický ples

Patnáctý ročník reprezentačního lesnického plesu se konal v sobotu 29. ledna 2011 již tradičně v Kongresovém centru Aldis Hradec Králové.

Vyzdobené prostory začaly návštěvníky vítat již téměř hodinu před oficiálním zahájením plesu, kterého se ujal moderátor večera Petr Vondráček. O předtančení se postarala hradecká taneční skupina MTC Krok.

Na velkém sále se střídali taneční orchestr Jindřicha Váchy s dalšími vystupujícími. Hlavně ženské publikum jistě potěšil charismatický Daniel Hůlka. Do varu převážně rockovými

skladbami přivedl sál Petr Vondráček. Pak si tanečníci trochu odpočali při slosování vstupenek. Tombola byla opravdu bohatá, bylo v ní 300 cen. Před půlnocí zazpívala Ilona Csáková. Podařilo se jí opět zaplnit parket a její vystoupení sklidilo zasloužený potlesk.

Po půlnoci přišla na pódium skupina Děda Mládek Illegal Band. Na závěr se dostal ke slovu opět orchestr Jindřicha Váchy.

Na malém sále nezůstávalo dění pozadu. Na parket pozvala návštěvníky skupina The Party Band. Po loňském úspěchu výuky netradičních tanců, kdy jsme se učili country tance, jsme měli tentokrát možnost naučit se tanec salsa a vyzkoušet si ho při hudbě příznačně nazvaného hudebního uskupení – Caribe Salsa Band.

Po půlnoci jsme si zavzpomínali na slavné hity s Elvis Presley Revival Bandem.

Ale tento večer nebyl jen o hudbě a tanci, málokdo odolal možnosti ochutnat připravené zvěřinové speciality, delikátní zákusky, míchané nápoje nebo kvalitní vína.

Všechno má svůj konec, jubilejní lesnický ples se završil dvě hodiny po půlnoci a pořadatele i účinkující potěšilo, jak velké množství návštěvníků vydrželo až do konce.

Z Jeseníků se stává běžkařský ráj

I ti nejnáročnější vyznavači tohoto krásného sportu si mohou dnes vybírat z mnoha kilometrů pravidelně udržovaných stop od Skřítku až po Staroměstsko.

Přitom ještě před pár lety se v Jeseníkách mohli běžkaři svézt ve strojově upravovaných stopách jen na několika tradičních místech.

Většina tras vede po lesních cestách a pozemcích ve správě státního podniku Lesy České republiky. Podpora běžeckého lyžování je jedním z příspěvků státního podniku k rozvoji rekreačních funkcí lesů. Strojová úprava běžeckých tras probíhá na základě předcházejícího souhlasu Lesů ČR, jehož součástí je i stanovení podmínek pro úpravu tras tak, aby bylo možné udržet v provozu hustou síť běžeckých stop při respektování provozních potřeb lesního hospodářství. Největším partnerem pro Lesy ČR v oblasti Jeseníků pro údržbu běžeckých tras je sdružení Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu, které letos provádí úpravu stop pomocí čtyř roleb.

Přijďte se sami přesvědčit a vyberte si některou z atraktivních stop. Od těch nejméně náročných vhodných pro rodiny s dětmi, na které lze nastoupit u většiny lyžařských středisek, až po desítky kilometrů dlouhé trasy nejkrásnějšími partiemi Jeseníků a jižní části Rychlebských hor.

Jaroslav Hofmann

Bobr v lesích Strážnicka

Bobr evropsky (*Castor fiber* L.) je velmi zajímavý živočich. Je největším evropským hlodavcem, dosahuje hmotnosti okolo 30 kg při délce těla 75-102 cm.

Pozoruhodný je jeho svrchu zploštělý, lysý ocas, pokrytý šupinami, zadní nohy s prsty až 20 cm dlouhými, spojenými plovacími blanami, zdvojený dráp na druhém prstu zadní nohy, sloužící k úpravě srsti, drobné oči se zatahovací blanou a další tělesná přizpůsobení se způsobu života. Během vegetačního období se bobr živí bylinnou potravou, na podzim a v zimě pak přechází postupně na konzumaci listů, větviček a kůry

stromů. Z olistěných větví si pod vodou vytváří zimní zásoby. Právě kvůli zajištění dřevinné části své potravy kácí stromy.

Bobřím obydlím jsou podzemní nory, které bývají někdy doplněny tzv. bobřími hrady – hromadami větví utěsněnými hlínou. Vchod do bobřího obydlí je vždy pod hladinou vody, samotná obytná část pak nad úroveň hladiny. Z vody vylézá bobr buď přímo na břeh (na těchto místech jsou patrná vyhlazená koryta vedoucí z vody, vytvořená pohybem bobra a taháním uhryzaných větví do vody), nebo několik metrů dlouhými tunely, ústícími na pevnině.

Bobr byl v českých zemích vyhuben v polovině 18. století, obdobně jako o století později na většině území sousedních států. Do naší krajiny se začal vracet na přelomu osmdesátých a devadesátých let minulého století díky přirozené migraci i umělému vysazování.

Na Strážnicku, v lužních lesích řeky Moravy, jsme začali pozorovat známky jeho přítomnosti ve zdejších vodách a jejich okolí začátkem nového tisíciletí. Vzhledem k tomu, že bobr vychází za potravou navečer a v noci, první, co nás na jeho přítomnost upozornilo, byly ohryzané paty stromů stojících v bezprostřední blízkosti vody. Protože se jednalo převážně o vzrostlé jedince, měla jejich likvidace bobrem negativní vliv na ráz příslušných lokalit.

Bobří činnost v mladých lesních porostech, likvidující je postupně od vodních ploch dále, již z estetického pohledu není tak zničující, zasahuje však srdce lesníka tím, že ničí výsledky jeho mnohaleté práce. Při kácení stromů si mnoho nevybírám, vyhýbám se snad jen nepůvodní dřevině javoru jasanolistému.

Ing. Josef Čajka, LS Strážnice

Foto: Ing. Foltánek

V průběhu let se bobr v lužních lesích na Strážnicku rozšířil do řady dalších lokalit, pravidelně se opakují škody zničením částí lesních porostů. Začínáme s ochranou kostry porostů drátěným pletivem. Šok z prvního setkání se škodami bobrem však pominul. Podle mého názoru soužití s bobrem v lesních oblastech za určitých obětí je možné. Je však třeba posoudit míru, kdy je bobr přínosem pro biodiverzitu určitého území a kdy naopak míra změn a škody způsobené jeho činností, jsou neúnosné a v tom případě přijmout odpovídající opatření.

Jelen sika japonský

Pokud se řekne "král lesa" většinou se vám vybaví statný jelen s impozantním parožím. Mnozí z návštěvníků lesa však netuší, že hvozdy Karlovarského kraje obývají rovnou dva druhy jelenů.

U nás původní jelen lesní (dříve nazývaný jelen evropský) a navíc jeho menší příbuzný, který se do Čech dostal až na přelomu 19. a 20. století z daleké Asie.

Seznamte se – Jelen sika japonský

Sika byl do Čech dovezen na počátku minulého století z Japonska. Původně se stal obyvatelem obor na jihu Plzeňska. Odtud se ve čtyřicátých

letech minulého století, často díky poškozenému oplocení i díky své schopnosti přeskakovat až dvoumetrové překážky, dostal do volné přírody. Životu v lesích uprostřed Evropy se rychle přizpůsobil a začal se velmi rychle šířit z Plzeňska i na území Tepelské vrchoviny a Slavkovského lesa. Zde zdomácněl a stal se běžným.

Skvrnitý krasavec

Na rozdíl od u nás původního jelena lesního, který dosahuje hmotnosti až 250 kg, je sika podstatně menší. V kohoutku měří přibližně 120 cm a váží přibližně 80 kg. V létě ho poznáte snadno podle kaštanově hnědé srsti s řadami bílých skvrn. Na hřbetu se táhne černý pás končící u ocasu čistě bílou skvrnou – obřítkem. Zimní srst je naopak nenápadně šedohnědě zbarvená. Hlava je poměrně krátká a

z profilu trojúhelníková. Jeleny zdobí poměrně krátké parohy, které mívají maximálně 8 výsad. Žijí většinou samotářsky a na podzim, v době říje, často zaslechnete jejich vábení sloužící k přivolání laní. Skládá se ze tří vysokých a táhlých pískavých tónů. V zimním období však můžete narazit i na skupiny několika různě starých jelenů.

Samice – laně - žijí v malých rodinných skupinách s mláďaty - kolouchy, pouze v zimě se siky shlukují do větších tlup, které mohou čítat i desítky kusů. Během dne zalehávají v krytu houštin a teprve za soumraku vycházejí za pastvou na louky a pole. Jejich potravou jsou nejčastěji listy, větvičky i plody stromů a keřů, byliny, houby. Jídelníček si zpestřují i polními plodinami a ovocem.

Sika versus lesník

V zimním období les neposkytuje zvěři tak pestré možnosti potravy. Díky tomu si sika vystačí i s borůvkám a velmi rád okusuje větvičky jehličnatých či listnatých sazenic lesních dřevin. Lesníci proto každoročně provádí jejich nákladnou ochranu před zvěří. Sazenice lesních dřevin je nutno před začátkem zimy ošetřit repelentními přípravky, které zvěř odpuzují svou barvou a pachem. Listnaté dřeviny, ale i některé jehličnany jako např. jedle nebo modřiny, však lépe ochrání oplocenky z drátěného pletiva nebo dřevěných dílců.

Zvěř je sice přirozenou součástí přírody, pokud jsou však její početní stavy vysoké, dokáže napáchat poměrně velké škody i na mladých lesních porostech. V mlazinách, kde se tlupa zvěře soustřeďuje, dochází velmi často k ohryzu a loupání kůry stromů. S tímto poraněním se lesní dřeviny neumí vyrovnat a tak se poškozené místo kmene stává vstupní branou pro dřevokazný hmyz i houby, které po několika letech způsobí znehodnocení dřeva hnilobou s následnou ztrátou pevnosti kmene. Díky tomu strom snadno podlehne silnému větru nebo přívalu těžkého sněhu.

foto S. Šedivý

Genové základny na lesní správě Nové Město na Moravě

K zachování původního genofondu lesních dřevin jsou v lesích vyhlašovány genové základny.

Jedná se o komplex lesních porostů s významným podílem cenných regionálních populací lesních dřevin o rozloze, jež postačuje k udržení biologické různorodosti populace, která je schopna vlastní reprodukce. Tomu je přizpůsoben režim hospodaření. U dřeviny, pro kterou je genová základna vyhlášena, se přednostně využívá přirozená obnova. Je-li nutná umělá obnova, používá se u dřevin, pro které je genová základna (GZ) vyhlášena, reprodukční

materiál pocházející z téže genové základny.

Lesní správa má vyhlášeny tři genové základny. Na revíru Lány je to GZ pro borovici lesní – ekotyp borovice lánská na ploše 218 ha. Borovice lánská se vyznačuje tím, že roste na rašelinných půdách,

je odolná pozdním mrazům. Vytváří štíhlé kmeny s kvalitním dřívím. Ovětvení je jemné, odolné proti zlomům způsobeným sněhem. Genová základna se nachází u Krejcarského rybníka jižně od obce Kameničky. Veřejnost se může s lánským ekotypem borovice seznámit blíže prohlídkou naučné stezky Borovice lánská. Stezka je 2,5 km dlouhá a má pět zastavení, začíná na hrázi rybníka Krejcar. Stezka je vhodná i pro cyklisty.

Druhá genová základna na revíru je pro smrk ztepilý, u Mariánské Huti pod Šindelným vrchem. Její výměra je 200 ha.

Třetí základna je na revíru Devět skal. Ta je vyhlášena pro buk lesní a smrk ztepilý. Nachází se v bezprostředním okolí nejvyššího vrcholu Žďárských vrchů – Devíti skal a zaujímá plochu 175 ha.

Lesníci v těchto lesích zvláštního určení uplatňují principy přírodě blízkého hospodaření, snaží se v obnově lesa využívat přirozenou obnovu zájmových dřevin. Lesní správa také zajišťuje v genových základnách sběr semen dřevin, pro které jsou GZ vyhlášeny. Semenný materiál je uložen v semenářském závodě v Týništi nad Orlicí. Osivo z genových základů odebírají lesní školky, které pro lesní správu pěstují sazenice pro umělou obnovu lesa. Sazenice borovice lánské pro lesní správu dlouhodobě úspěšně pěstuje lesní školka Udánky u Svitav a smrk vypěstovává školka Zátoky u Nové Vsi u Nového Města na Moravě. Řádné hospodaření v genových základnách je zárukou, že v regionu lesní správy zůstanou zachovány původní místní populace lesních dřevin i v budoucnosti.

Dudkům se v oborách daří

Mezi ptáčí druhy, které se u veřejnosti těší velké popularitě, patří bezesporu dudek chocholatý (*Upupa epops*). A to i přesto, že jej mnoho lidí v přírodě nevidělo. Není divu. Nikdy totiž u nás nepatřil mezi hojné ptáky. Už od 60. let minulého století jeho počty vytrvale klesaly a také dnes je v České republice považován za vzácného. Teprve v posledních letech snad dochází k mírnému zlepšení. Zdá se, že se

dudci po desítkách let pomalu vracejí na některá ze svých bývalých hnízdišť.

Ačkoli jsou dudci typickými ptáky zemědělské krajiny, až na pár výjimek hnízdí většina našich dudků v lesích. Abychom byli přesní – v oborách. Nalézají zde, především díky dostatku potravy, příznivé věkové a druhové skladbě dřevin s dostatkem vhodných dutin a v neposlední řadě díky potřebnému klidu ideální podmínky. Obory je proto u nás možné označit jako tzv. jádrové

oblasti výskytu dudků, ze kterých by mohli obsazovat další vhodné lokality v okolní převážně zemědělské krajině, pokud v ní najdou dostatek potravy a vhodných dutin. Právě tento typ krajiny však u nás doznal ve druhé polovině 20. století největších změn, které učinily ptáky v ní žijící (dudka nevyjímaje) nejhroženější skupinou.

Aby takový návrat dopadl co nejlépe (a naší jedinou nadějí nebyla jen klimatická změna, která by k nám dle názoru odborníků mohla dudky přivést), je potřeba co nejlépe poznat jejich nároky. Proto jsme začali v roce 2005 jednu silnou lokální populaci sledovat. Jejím domovem jsou obory Klentnická a Bulharská v CHKO Pálava. Obě obory se pro naše sledování ukázaly být velmi vhodné. Žije zde stabilní populace, čítající mezi 12 – 17 hnízdními páry a v oborách je dostatek příhodných biotopů i potravy.

Zajímají nás především některé detaily hnízdní biologie dudků, jako je volba hnízdiště, stálost hnízdních párů, věrnost dospělých ptáků hnízdišti, vazba mláďat na rodiště, preference potravních biotopů, jejich vzdálenost od hnízdiště a další detaily jejich rodinného života.

Přestože jsou velmi výrazně zbarveni a rozhodně nepatří mezi malé druhy, není vůbec jednoduché dudky v lese objevit. Pravda, známé dudání samců se nese na stovky metrů daleko, jenže oni dlouho neposedí a přeletují na velké vzdálenosti. Takže objevit nenápadnou hnízdní dutinu, umístěnou většinou těsně nad zemí, není vůbec jednoduché. Ne každému dudajícimu samci je také dopřáno samice. Po pár hodinách sledování, kdy vám od dudání už třeští hlava, se často ukáže, že dotyčný samec je svobodný pán. A rodiče? Ti mohou za potravou zaletovat i stovky metrů daleko. Ze Slovenska je znám případ, kdy loviště bohatá na potravu ležela až 4 km od hnízda. Nezřídka přitom každý z rodičů létá na jinou stranu. Ptáci se při krmení chovají velmi nenápadně – létají nízko nad zemí, nebo

naopak až nad korunami stromů a u hnízda se příliš nezdržují. Však také nakrmit i osm hladových krků dá pořádně zabrat! Rodičům se do dlouhého a tenkého zobáku vejde vždy jen jedno sousto, takže nalétaných kilometrů rychle přibývá.

To vše z dudků dělá dost náročné objekty sledování. Trvalo proto dost dlouho, než jsme začali do tajů jejich rodinného života pronikat. Přibývalo nalezených hnízd a díky kroužkování i poznatků o partnerské soudržnosti, která mimochodem není nijak slavná. Například jeden ze samců, jinak vzorný otec, vyměnil během tří po sobě jdoucích let tři partnerky. Všechny nalákal do stejného kouta lesa a dvě z nich dokonce do stejné dutiny. Jindy samice dala svému partnerovi košem a v dalším roce dala přednost sousedovi s domovským právem o dvě údolí dále.

Po čtyřech učednických letech a po předchozích konzultacích s vedením Kroužkovací stanice Národního muzea jsme se odhodlali ke kroužkování mláďat. Jejich osudy nás velmi zajímají. Kampak asi z rodného hnízda doletí a kde založí svoji rodinu? Na tuto otázku zatím odpověď neznáme, bude potřeba označit ještě další generace. Podařilo se nám ale zjistit, že populace na jihu Moravy komunikuje s populacemi podél rakouského úseku Dunaje, kde ve speciálních budkách hnízdí silné lokální populace. Jeden mladý samec, kroužkovaný jako mládě ve známé vinařské oblasti Wagram poblíž Kremsu, už ve druhém roce svého života zahnízdil právě v Klentnické oboře. Přestože se vylíhnul a vyrostl v budce, ke hnízdění si vybral přirozenou dutinu. To nás naplňuje optimismem,

protože je to právě samec, kdo rozhoduje o volbě dutiny. Naše úsilí o posílení české populace se totiž bude po vzoru našich sousedů v Rakousku, Německu i vzdálenějším Švýcarsku opírat také o hnízdní budky. Ale to je ještě daleko, do té doby chceme o tajemných lesních duších zjistit ještě mnohem více. Bez spolupráce samotných dudků by to samozřejmě nešlo. Daleko důležitější je však vstřícnost a podpora, jakých se nám po celou dobu dostává ze strany pracovníků Lesů České republiky, s. p., Lesního závodu Židlochovice, kterým za to patří náš dík.

Lukáš Viktora,

Česká společnost ornitologická

/ Autorem druhé fotografie (Interiér lesa s hnízdní dutinou) je Lukáš Viktora. Autorem první (Dudek chocholatý s potravou) je Přemysl Vaněk /

Lesní pedagogika u LČR má nové posily

Ve dnech od 7. 2. do 11. 2. 2011 se na Střední lesnické škole v Hranicích na Moravě konal základní kurz lesní pedagogiky pořádaný Sdružením lesních pedagogů ČR pod vedením Ing. Alice Palacké.

Mezi účastníky kurzu, tedy lesnickými odborníky z různých organizací, nechyběli ani zástupci z řad zaměstnanců státního podniku Lesů České republiky. Program kurzu zahrnoval jak teoretické přípravy v podobě přednášek ze základů pedagogiky, psychologie a didaktiky, tak i praktický výcvik v prostorách školního polesí Valešovice.

Vyvrcholením vzdělávání lesních pedagogů byla samostatná příprava interaktivního a zážitkového programu účastníky kurzu pro skupiny žáků základních škol. Budoucí lesní pedagogové zde tedy měli možnost si své nově získané znalosti, informace a dovednosti vyzkoušet přímo v terénu. V připravených programech nechyběla seznamovací kola lesních pedagogů s žáky, různé hry, honičky, poznávání dřevin, pobytových znaků zvěře a další aktivity spojené s prožitkem a smyslovým vnímáním lesního prostředí a veškerých činností a zákonitostí v něm probíhajících jednotlivými žáky a učiteli.

V konečné fázi programu lesní stezky proběhlo zhodnocení aktivit dětmi a jejich učiteli, kterým se v lese s lesníky moc líbilo. Poslední den proběhlo slavnostní předávání certifikátů úspěšným absolventům kurzu lesní pedagogiky za doprovodu loveckých fanfár studentů Střední lesnické školy v Hranicích na Moravě. Nezbyvá nic jiného než popřát všem nově vyškoleným odborníkům hodně úspěchů a zdařilých akcí při pořádání aktivit lesní pedagogiky.

Stanislava Šmídová,

referent LP

Boreč, aneb záhada „Kouřící hory“

Fenoménem Českého středohoří jsou ventaroly, pukliny v tělesech hor, kudy v závislosti na počasí proudí teplý nebo studený vzduch. Tímto vzniká kouřový efekt, nebo výdechy studeného vzduchu.

Tento jev lze nejlépe pozorovat na hoře v Českém středohoří jménem Boreč, nebo také Borečský vrch, (446 m. n. m.) v oblasti, kde hospodaří Lesní správa Litoměřice.

Již od dávných dob naplňoval vrch okolní lid posvátnou hrůzou. Považovali jej za místo, kam sestupují bohové, když českému národu hrozil hladomor. Sloup kouře nad vrcholem byl známkou jejich přítomnosti. Poté byl považován za místo, kam se chodila radit s bohy kněžna

Libuše, a až do konce 19. století lidé tvrdili, že na jeho vrcholu je vstup do samého nitra země či do pekla. V pozdějších dobách panovalo přesvědčení, že dým je známkou pohasínající sopečné činnosti, či to, že oblaka páry jsou způsobené vypařováním teplého podzemního jezera.

Ale jak je to doopravdy? „Záhada“ byla objasněna profesorem Janem Krejčím a jeho synem Prokopem z pražské university až v roce 1881. Bohužel ani bohové, ani čerti, ale geologický jev. Masiv Boreče je tvořen trachytem a celý je protkán sítí malých puklin, které ústí na vrcholu a úpatí kopce. V zimě je pak do puklin na úpatí nasáván chladný vzduch a prochází soustavou těchto prasklin k vrcholu, současně se ohřívá od okolní horniny a ve vrcholové partii je vyfukován zpět do ovzduší. Rozdíl teplot je až 18 stupňů Celsia a tím vzniká fenomén páry, ojínění porostu v okolí jámy a rampouchy. V přímém okolí lze i za mrazu pozorovat čilý život drobných organismů (rostlin i živočichů). Nejzajímavější je nenápadná rostlinka Borečka vzácná, (*Targionia hypophylla*), jejímž původním domovem je oblast Středomoří. V létě je proud vzduchu obrácený, a proto z puklin na úpatí kopce vane studený vzduch.

Celý vrch je národní přírodní památkou a na jeho vrchol vede naučná stezka o osmi zastaveních. Ochrana je podřízena i lesní hospodaření na tomto vrchu. Ten je porostlý přirozeně vzniklým listnatým lesem. Dříve, dle stavu v roce 1872, když byl vrch v majetku lovosického panství Schwarzenbergů, byl celý odlesněn a používán jako pastvina a pařezina. V současnosti je les obhospodařován dle zásad stanovených plánem péče o tuto výjimečnou lokalitu. Takovýchto lokalit má ve své působnosti Lesní správa Litoměřice poměrně hodně a lesní hospodaření zde není chápáno jen jako dřevoproductční ale jako komplexní ekologická péče o celý systém a jeho vzájemné vazby. Tato péče je nejen účelem, ale i cílem snažení lesníků v těchto významných lokalitách.

Ing. Aleš Kryšpín

Nové odborné publikace a knihy - leden 2011

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Koncepce zachování a reprodukce genových zdrojů lesních dřevin u Lesů České republiky, s.p., na období 2010-2019

Josef Svoboda a kolektiv

Koncepce zachování a reprodukce genových zdrojů lesních dřevin u Lesů České republiky, s.p., na období 2010-2019 vychází z platné lesnické legislativy, a to z lesního zákona č. 289/1995 Sb. a ze zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin č. 149/2003 Sb. Účelem lesního zákona je stanovit předpoklady pro zachování, péči a obnovu lesa jako o národní bohatství, které tvoří nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodářství v něm. Účelem zákona o obchodu s reprodukčním materiálem je stanovení podmínek pro uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin, který je určen k obnově lesa a k zalesňování, do oběhu.

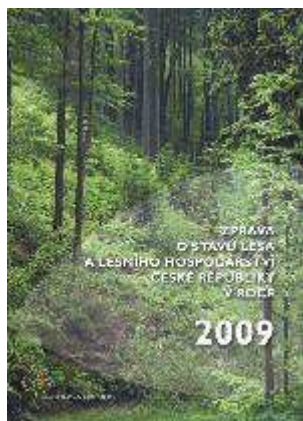
Dodržování všech ustanovení uvedených zákonů i jejich prováděcích právních předpisů je v případě Lesů České republiky, s.p., (dále LČR) samozřejmostí. Naplňováním této koncepce se LČR v mnoha ohledech pohybují nad rámcem povinností vyplývajících z platné legislativy. Kontinuální a systémová péče o genové zdroje lesních dřevin je jedním z dlouhodobých cílů politiky LČR, který vytvoří předpoklady pro plynulou adaptaci lesních ekosystémů měnícím se podmínkám prostředí.

První koncepce zachování a reprodukce genových zdrojů lesních dřevin byla zpracována krátce po vzniku LČR na období 1994-1999. Na ni navazovala koncepce druhá - na období 2000-2009. Tato nová koncepce si klade za cíl plynule navázat na dosud realizované aktivity v této oblasti. Na předloženou koncepci je potřeba pohlížet jako na materiál, který vychází z provozních možností LČR, nejedná se tedy o materiál, který by nahrazoval vědecký výzkum v oblasti lesnické genetiky. Navrhovaná opatření této koncepce budou vždy podrobena ekonomické analýze, a ta při jejich realizaci bude hrát významnější roli než dosud Semenářský závod Týniště nad Orlicí. Tato koncepce je materiálem, který pro období let 2010-2019 rámcově vymezuje strategii nakládání s genofondem lesních dřevin u LČR. Konkrétní opatření, která budou naplňovat dlouhodobé cíle této koncepce, budou zakotvena do operativních materiálů podniku, ve kterých budou vymezeny dílčí cíle, termíny a odpovědnost za jejich splnění.

Vyd. Lesy České republiky, s.p., Hradec Králové, 2010

/přiděleno technické knihovně LČR HK/

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009

V pořadí již šestnáctá Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky, stručně označovaná jako Zelená zpráva, navazuje na obdobné materiály zpracované v předcházejících patnácti letech, které Ministerstvo zemědělství každoročně zveřejňuje. Je souhrnným informačním materiálem o všech oblastech aktivit v lesním hospodářství za rok 2009 a obsahuje zejména popis aktuálního stavu v hlavních ukazatelích, který je pro vybrané oblasti doplněn i dlouhodobějšími trendy. Přináší informace týkající se rámcových makroekonomických podmínek lesního hospodářství v České republice, vývoje změn vlastnických vztahů a legislativy na úseku lesů i myslivosti, vlastních výsledků lesního hospodaření, hlavních

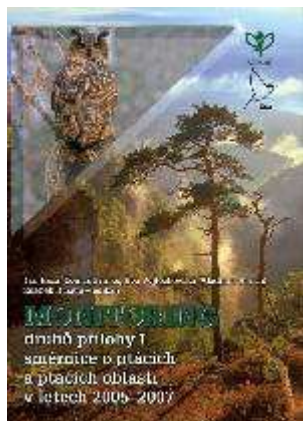
produkčních činitelů, faktorů prostředí ovlivňujících lesní hospodářství, ekonomiky a mezinárodních aktivit lesního hospodářství.

Vyd. Ministerstvo zemědělství, Praha, 2010

/přiděleno technické knihovně LČR HK/

Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005-2007

editoři: Jan Hora, Tomáš Brinke, Eva Vojtěchovská, Vladimír Hanzal a Zdeněk Kučera

V publikaci, na jejímž zpracování se podílelo celkem 55 autorů, jsou hodnoceny výsledky prvního tříletého cyklu monitoringu druhů přílohy I směrnice 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků (zkráceně směrnice o ptácích) a ptačích oblastí v letech 2005-2007. Tento rozsáhlý projekt, koordinovaný Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR a Českou společností ornitologickou, zajišťovalo v různém rozsahu téměř 400 spolupracovníků, s jejichž pomocí bylo získáno velké množství dat o stavu sledovaných druhů ptáků v České republice i o stavu jednotlivých ptačích oblastí, resp. druhů, které jsou v nich předmětem ochrany. Získané výsledky monitoringu jsou doplněny staršími údaji publikovanými v

ornitologické literatuře i dosud neuveřejněnými, tvořícími u mnoha druhů dlouholeté řady. Čtenáři se rovněž seznámí s historií vzniku ptačích oblastí či s přípravou monitoringu a jeho organizačním zajištěním. Jednotlivé metodiky monitoringu druhů přílohy I a plány monitoringu ptačích oblastí jsou, vzhledem ke svému rozsahu, k dispozici pouze na www.biomonitoring.cz.

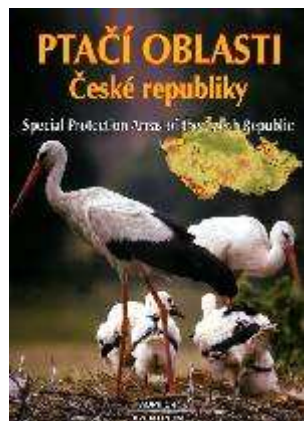
Výsledky získané monitoringem jsou významné nejen z hlediska vědeckého výzkumu, ale jsou zejména důležitým zdrojem informací pro orgány ochrany přírody na všech úrovních při zajišťování druhové a územní ochrany ptáků v České republice, pro autorizované osoby při posuzování vlivů koncepcí a záměrů i pro investory z důvodu včasného informování o zájmech ochrany přírody již v počátku přípravy záměru. V neposlední řadě slouží také k plnění povinností vyplývajících z našeho členství v Evropské unii. Touto publikací však monitoring druhů přílohy I o ptačích oblastí nekončí, k závěru se blíží druhý cyklus monitoringu, jehož výstupy budou na hodnocení prvního cyklu navazovat.

Vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s Českou společností ornitologickou, Praha, 2010

/zakoupeno v Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

Ptačí oblasti České republiky = Special Protection Areas of the Czech Republic

editor: Marek Chváta

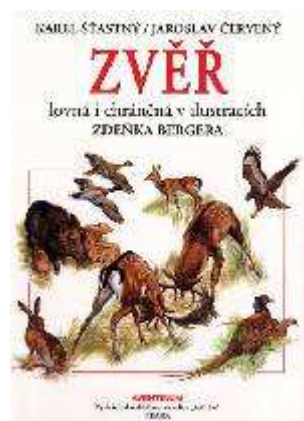
V České republice navázala implementace ochrany ptactva v Evropě - směrnice Rady Evropské unie č. 78/409/EHS na ochranu volně žijících ptáků - na projekt České společnosti ornitologické "Významná ptačí území", který byl výsledkem dlouhodobé spolupráce odborníků a milovníků ptactva. Území určená k ochraně ptáků podle této směrnice se v České republice nazývají "ptačí oblasti" a jsou zakotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Odborné podklady pro vyhlášení ptačích oblastí připravila Česká společnost ornitologická a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci se správami národních parků a chráněných krajinných oblastí v roce 2002; návrh 41

lokalit byl podán Ministerstvu životního prostředí. K ochraně byla navržena nejvýznamnější území obývaná hnízdními druhy i plochy s výskytem tažných druhů, to je zimoviště, tahové zastávky, shromaždiště a pelichaniště. Vláda České republiky vyhlásila 38 oblastí svými nařízeními z konce roku 2004 a počátku roku 2005, další oblast byla vyhlášena v roce 2007, dvě poslední v říjnu 2009. Každé vládní nařízení obsahuje identifikační údaje ptačí oblasti, její územní vymezení a seznam ptačích druhů, které jsou v ní předmětem ochrany, případně výčet činností, ke kterým je třeba souhlasu orgánu ochrany přírody. Celkem pokrývají ptačí oblasti 8,9 % území České republiky. Předkládaná kniha, která je napsána v českém a anglickém jazyce, stručně představuje široké veřejnosti všech 41 ptačích oblastí. Informace o každé oblasti provází mapka a fotografie oblasti s charakteristickými rysy. Vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, a nakladatelství AVENTINUM, s.r.o., Praha, 2009

/zakoupeno v Lesnické práci, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

Zvěř lovná i chráněná v ilustracích Zdeňka Bergera

Karel Šťastný a Jaroslav Červený

Dokonalá znalost zvěře je důležitá nejen pro myslivce, ale i pro ostatní milovníky přírody, kteří v ní tráví svůj volný čas. Autoři by chtěli touto publikací přispět nejen k lepšímu poznání zvěře myslivci, ale také širší veřejnosti přiblížit některé aspekty myslivosti. K tomuto účelu využívají autoři především vynikající ilustrace Zdeňka Bergera, doplněné Pavlem Procházkou a Janem Hoškem. Úvodní část publikace obsahuje stručný popis anatomie a fyziologie ptáků a savců, informace o jejich smyslech a znaky k poznávání druhů v přírodě. Nejrozsáhlejší částí knihy je část obrazová, obsahující vyobrazení jednotlivých druhů zvěře, doplněná stručnou charakteristikou s údaji o lovu nebo ochraně. Obrazy zachycují

rozdílnosti obou pohlaví, odchylky ve zbarvení podle věku, vejce, stavby hnízd a úkrytů a vzorce chrupu, požerky atd. a známky, které pozorovateli prozradí výskyt druhu. Tato část knihy se dělí na ptáky a savce. Poslední část knihy nese název Slovo o myslivosti. Obsahuje stručné informace o lovu a myslivosti, mysliveckých organizacích, mysliveckém zákonodárství a hospodaření se zvěří, péči o zvěř a způsobech lovu. V této části je také uveden seznam zvěře popsán v knize, který je širší než taxativní výčet zvěře v zákoně o myslivosti, neboť obsahuje i druhy, které dříve byly pokládány za zvěř, i druhy, které mohou být v budoucnu mezi zvěř zahrnuty.

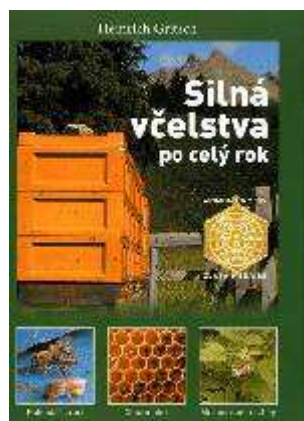
Vyd. nakladatelství AVENTINUM, s.r.o., Praha, 2010, v edici Artia

/zakoupeno v Lesnické práci, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

Silná včelstva po celý rok

/z rakouského originálu "Imkern im Gebirge" z roku 2005/

Heinrich Gritsch

Knha Heinricha Gritsche, oceněná zlatou medailí Apimondia 2005, popisuje cestu k dosažení silných včelstev s vysokým výnosem v horských podmínkách rakouských Alp. Kniha je rozdělena na čtyři části: Kalendář prací při včelaření (popis prací, které autor u včelstev dělá v jednotlivých měsících roku, včetně několika úvah), Chov matek (autor představuje krok za krokem dvě metody chovu matek, které používá), Včelí pastva (výběr nejdůležitějších včelařských rostlin) a Osobní ohlédnutí autora s výhledem do budoucna. V samém závěru jsou dvě krátké přílohy, které se věnují vysokému HG-dnu a slunečnímu tavidlu. K autorovým barevným fotografiím přidal několik snímků i překladatel textu - Dalibor Titěra. Ohlasy

na knihu dokládají, že se z ní mohou přiučit nejen včelaři z horských oblastí.

Ve spolupráci s Českým svazem včelařů vyd. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2010

/zakoupeno v síti knihkupců pro technickou knihovnu LČR HK/

Velcí savci v České republice. Rozšíření, historie a ochrana. 2. Šelmy (Carnivora)

Miloš Anděra a Jaroslav Červený

Druhý díl přehledu našich velkých savců metodicky a materiálově navazuje na první díl této publikace a shrnuje dosavadní poznatky o výskytu a rozšíření našich šelem. Tento svazek zahrnuje 18 druhů šelem včetně druhů vyhubených a introdukovaných: hranostaj, kolčava, tchoř tmavý, tchoř stepní, norek evropský, norek americký, kuna lesní, kuna skalní, jezevec lesní, vydra říční, liška obecná, vlk obecný, šakal obecný, psík mývalovitý, mýval severní, medvěd hnědý, kočka divoká a rys ostrovid.

Vyd. Národní muzeum, Praha, 2009

/zakoupeno u distributora Myris Trade v Praze pro technickou knihovnu LČR HK/

České názvy živočichů V.: Ryby a rybovití obratlovci (*Pisces*) 6. – paprskoploutví (*Actinopterygii*) /kostnatí (*Neopterygii*): cípalové (*Mugiliformes*) - hrdložábří (*Synbranchiformes*)

Šestý díl edice České názvosloví živočichů věnovaný rybám obsahuje 9 řádů: cípalové (*Mugiliformes*), gavúni (*Atheriniformes*), jehlotváří (*Beloniformes*), halančíkovci (*Cyprinodontiformes*), mořatky (*Stephanoberyciformes*), pilonoši (*Beryciformes*), pilobřiši (*Zeiformes*), volnoostní (*Gasterosteiformes*) a hrdložábří (*Synbranchiformes*). Celkem je zde uvedeno 58 čeledí a 2536 druhů.

Vyd. Národní muzeum, Praha, 2009

/zakoupeno u distributora Myris Trade v Praze pro technickou knihovnu LČR HK/

Ptáci Českomoravské vrchoviny. Historie a současnost hnízdního rozšíření v kraji Vysočina

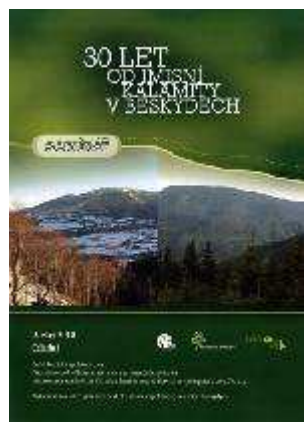
Ivan Kunstmüller a Vojtěch Kodet

Předkládaná práce shrnuje údaje z části území Českomoravské vrchoviny představující 50 mapovacích kvadrátů o velikosti 12 x 11,1 km, což je celkem 6660 kilometrů čtverečních. Oblast byla rozdělena na základě znatelné odlišnosti avifauny na dvě rozlohou poměrně stejné části - severozápadní oblast a jihovýchodní oblast, jejichž stručný popis je v publikaci uveden. Do sledovaného území není zahrnuta část Českomoravské vrchoviny v oblasti Velkobíteška na jihovýchodě a na západě oblasti Kamenice nad Lipou a Pacovska. Kapitola "Charakteristika hnízdního výskytu a početnosti vybraných druhů", která tvoří jádro publikace, je rozdělena po jednotlivých druzích ptáků. Jedná se o vzácnější druhy dané oblasti. Přehled druhů, které v posledních letech pravidelně hnízdí ve všech kvadrátech sledované oblasti, je uveden v závěru publikace. Názvosloví ptáků je dodržováno podle práce Hudce et al. (2003) s výjimkou vrány obecné.

Vyd. Český svaz ochránců přírody Jihlava a Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava, 2005

/darováno technické knihovně LČR HK/

30 let od imisní kalamity v Beskydech

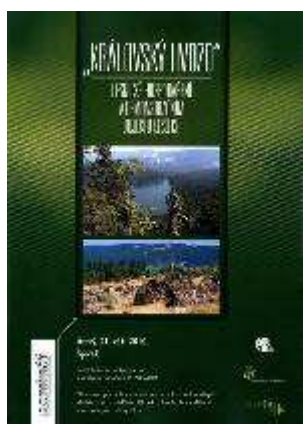
Sborník referátů ze semináře (Čeladná, 9. 9. 2010), který pořádala Česká lesnická společnost, o.s., pod odbornou záštitou a za finančního přispění Ministerstva zemědělství ČR, sekce lesního hospodářství, a ve spolupráci s Lesy České republiky, s.p. Partnerem semináře byly Lesy Beskydy, a.s. Imisní kalamita, která následovala po extrémním zlomu teplot na přelomu let 1978/1979 poznamenala nejen lesy střední Evropy, ale v rámci Československa hraniční pohoří Čech, Moravy a Slovenska, změnila především názory lesníků na do té doby preferované smrkové hospodaření. Odborný seminář měl záměr alespoň zčásti, v rámci získaných zkušeností, zodpovědět otázky a prodiskutovat názory na

lesnická opatření, zvolená v uplynulých 30 letech pro obnovu odumřelých a odumírajících porostů. Po vstupním referátu prof. Jádro sborníku tvoří čtyři stěžejní přednášky lesníků spojených s beskydským regionem, kteří se na řešení následků imisní kalamity v Beskydech přímo podíleli.

Vyd. Česká lesnická společnost, o.s., Praha, 2010

/darováno vydavatelem technické knihovně LČR HK/

Lesnické hospodaření v demonstračním objektu Lesů ČR "Královský hvozď"

Sborník ukázek ze semináře (Železná Ruda, 21. 9. 2010), který pořádala Česká lesnická společnost, o.s., a Základní pobočka České lesnické společnosti PRO-SILVA pod odbornou záštitou a za finančního přispění Ministerstva zemědělství ČR, sekce lesního hospodářství, a ve spolupráci s Lesy České republiky, s.p. Etapa přestavby systému lesního hospodářství z převážně pasečných forem lesa věkových tříd na vyšší prosazení strategie trvale udržitelného rozvoje při maximálním využití vlastních sil přírody vyžaduje potřebu možnosti porovnání různých, běžně dostupných, pracovních postupů pro pracovníky venkovního provozu v typických provozních a stanovištních podmínkách. Mimo jiné s cílem

umožnit porovnání různých možností pro řešení konkrétních situací byly zřizovány demonstrační objekty. Vycházelo se přitom z předpokladu, že v přírodě neexistuje vždy jen jediná správná cesta, je třeba mít možnost porovnání a širšího posouzení.

Sborník obsahuje po obecném úvodu ukázky z exkurze do demonstračního objektu na historickém území tzv. Královského hvozdu, který tvoří část hraničního území oblasti Šumava, konkrétně hraniční hřeben mezi Železnou Rudou a obcí Hamry a je součástí Chráněné krajinné oblasti Šumava. Demonstrační objekt leží v oblasti "hercynských směsí", kde se v přirozené i cílové skladbě se stoupajícím lesním vegetačním stupněm (lvs. 5 až 8) postupně zvyšuje zastoupení smrku s víceméně konstantním podílem jedle v úrovni a postupně se snižujícím podílem buku. Součástí ukázek, mimo jednotlivých hospodářských opatření, byly i dopady orkánu Kyrill v podmínkách Šumavy mimo území národního parku.

Vyd. Česká lesnická společnost, o.s., Praha, 2010

/darováno vydavatelem technické knihovně LČR HK/

Bříza - strom roku 2010

Sborník z konference (Kostelec nad Černými lesy, 23. 9. 2010), který pořádala Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, Katedra pěstování lesů. Konference se konala v rámci řešení projektu NAZV QL 102A085 "Optimalizace pěstebních opatření pro zvyšování biodiverzity v hospodářských lesích".

Vyd. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, 2010

/zakoupeno u vydavatele technické knihovně LČR HK/

Aktuality v pěstování introdukovaných dřevin

Sborník z konference (Kostelec nad Černými lesy, 21. 10. 2010), který pořádala Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, Katedra pěstování lesů. Konference se konala v rámci řešení projektu NAZV QL 102A085 "Optimalizace pěstebních opatření pro zvyšování biodiverzity v hospodářských lesích".

Vyd. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, 2010

/zakoupeno u vydavatele technické knihovně LČR HK/

Sborník referátů mezinárodního semináře o zvěři spárkaté, konaného ve dnech

16. - 17. 10. 2010, a semináře o zvěři pernaté, konaného ve dnech 13. - 14. 11. 2010

Sborník referátů se souhrny v polském jazyce z mezinárodních seminářů (Rychnov nad Kněžnou, 16. - 17. 10. 2010 a 13. - 14. 11. 2010), které pořádal Řád svatého Huberta se sídlem na Kuksu u příležitosti svého třicátého patnáctého výročí založení v roce 1695.

Vyd. Řád svatého Huberta se sídlem na Kuksu, 2010

/darováno vydavatelem technické knihovně LČR HK/

O patronech myslivosti a jiných světcích

Jaromír Kovařík

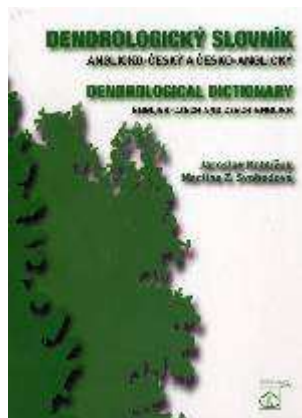
Další publikace v edici Myslivość do kapsy obsahuje po modlitbě Františka Antonína hraběte Sporcka tyto kapitoly: O bozích lovu, Zvěř, lov a Bible, Světci s mysliveckými atributy, Hubert jako historická osobnost a svatohubertská legenda, Legenda o svatém Eustachovi, Čtrnáct svatých pomocníků, Svatý Jiljí, athéňan a jihofrancouz, Český zemský patron svatý Prokop, Legenda Ivanská, O jiných světcích - cizincích, Blahoslavený Hroznata a Vyznění (závěr).

Vyd. Druckvo, s.r.o., Praha, 2011

/zakoupeno v Lesnické práci, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

Dendrologický slovník anglicko-český a česko-anglický = Dendrological Dictionary English-Czech and Czech-English

Jaroslav Koblížek a Martina Z. Svobodová

Základ slovníku vznikl při překladu knihy "Dřeviny České republiky" do anglického jazyka. Tento základní soubor hesel byl pak doplněn o řadu dalších, převážně morfologických termínů, a také o anglická jména dřevin, čímž se původní rozsah zhruba zdvojnásobil. V průběhu recenzního řízení pak docent Řehořek navrhnul doplnění dalších termínů a zejména jmen dřevin, takže předkládaný slovník zahrnuje asi 6700 hesel. Kromě popisné morfologických termínů jsou uvedeny pojmy z anatomie, květní a reprodukční biologie, dále názvy barev, vybrané ekologické a geografické pojmy, jakož i slova, která se vyskytují v klíčích a v dendrologických popisech. Výběr dřevin zahrnuje jednak druhy domácí v České republice a dále introdukované dřeviny, které je možné pěstovat ve střední Evropě. Převahu mezi introdukovanými dřevinami mají severoamerické druhy, jsou však zastoupeny i asijské a evropské druhy, ojediněle i australské a jihoamerické.

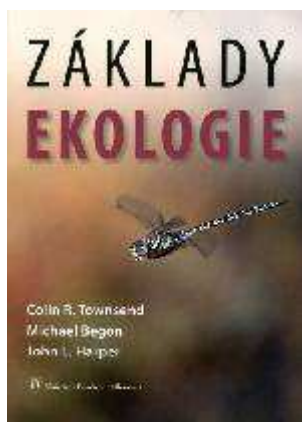
Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2010

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Základy ekologie

/z třetího vydání anglického originálu Essential of Ecology z roku 2008/

Colin R. Townsend, Michael Begon a John L. Harper

Kniha Základy ekologie je moderní učebnicí v pravém slova smyslu, která na českém trhu v současnosti chybí. Více než 500stránková plnobarevná publikace je rozdělena do čtyř částí. První část vymezuje ekologii jako vědeckou disciplínu, dále se autoři věnují především tomu, jak ekologové vědu dělají, jakým způsobem získávají data a jak je zpracovávají, aby jim mohla sloužit k teoretickým předpovědím a k řešení praktických problémů. Druhá část se věnuje různým faktorům prostředí a zdrojům a tomu, jak ovlivňují život druhů a rozšíření a složení společenstev. Třetí část učebnice se systematicky zabývá ekologií po jednotlivých úrovních organizace. Poslední část učebnice věnuje pozornost aplikovaným otázkám.

Základy ekologie nabízejí čtenářům základní ekologické poznatky a koncepty v přístupné formě. Lehce stravitelný text je doprovázen bohatým grafickým doprovodem, a umožňuje tak orientaci v ekologické tématice i úplným nováčkům v oboru. Kniha pomáhá k pochopení základních principů fungování přírody kolem nás (ale i na jiných místech planety), ekologické poznatky jsou prezentovány v celé škále od teoretických východisek až po praktické aplikace. Plnobarevné ilustrace, jednoduchá a účinná didaktická struktura a široké spektrum pečlivě vybíraných příkladů činí z tohoto titulu ideální "seznamovací" učebnici pro všechny úrovně studia. Třetí anglické (první české) vydání této úspěšné a osvědčené učebnice je více než jen encyklovaným opisem předchozích. Nabízí stovky nových ilustračních příkladů, má zařazenou i novou kapitolu speciálně věnovanou evoluční ekologii.

Celý text učebnice byl navíc podroben důkladné revizi a byla posílena zejména tematika aplikované ekologie. S novým vydáním přišla i nová atraktivní grafická úprava, která spolu s dalšími zlepšeními činí z této učebnice relevantní a aktuální text pro současné studenty. Nejvýznamnější rysy Základů ekologie zahrnují: "domovskou" webovou stránku učebnice v angličtině, kde jsou k dispozici grafické a další didaktické přílohy z učebnice a jiné studijní materiály, uvedení souhrnu "Klíčových konceptů" v úvodu každé kapitoly, zvýrazněné texty (boxy) s úvodem do historického vývoje jednotlivých ekologických konceptů, oddělení matematického či statistického popisu některých kvantitativních aspektů do separátních boxů, aby nebyla narušena plynulost hlavního textu, EKotázky k tématu - příklady etických, sociálních a politických otázek souvisejících s danou ekologickou tematikou, na konci každé kapitoly Otázky k procvičení a zopakování látky.

Vyd. Univerzita Palackého v Olomouci, 2010

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Podmaněná planeta

Bedřich Moldan

Bedřich Moldan se stal mužem více profesí - představuje uznávaného vědce, vysokoškolského pedagoga, šikovného popularizátora environmentální politiky, dlouholetého diplomata v mezinárodní péči o životní prostředí a v neposlední řadě i praktického politika. Jeho fundované názory na minulý, současný a budoucí stav životního prostředí v celosvětovém měřítku představuje tato obsáhlá publikace. Kdo by v učebnici hledal výlučně pohled přírodovědce, bude trochu zklamán, neboť autor se totiž nezaujatě a navýsost zasvěceně zabývá i nejrůznějšími společenskohospodářskými otázkami, přímo či nepřímo souvisejícími se životním prostředím. Východiskem je stručná analýza

nejdůležitějších trendů naší doby (oddíl A: Žijeme v antropocénu). Nová situace je výzvou, na kterou odpovídají koncepce, které se snaží sladit hospodářský a civilizační rozvoj s uchováním zdravého životního prostředí, potřebných přírodních zdrojů a živé přírody na planetě Zemi pro současnou generaci i pro generace příští. To je obsahem environmentální udržitelnosti; podstatné je postižení vztahu mezi kvalitou lidského života (blahobytem) a širokou škálou statků a služeb, které nám poskytuje příroda (oddíl B: Udržitelný rozvoj a přírodní služby). Předpokladem úspěchu je především pochopení funkce a vzájemných vazeb jednotlivých životodárných planetárních systémů (oddíl C: Stav biosféry). Reakce a odpovědi lidské společnosti na současnou situaci mají různou podobu, od postojů jednotlivců přes rozhodování veřejné správy a vedení podniků až po inovační technologie.

Další část knihy je věnována široké škále přístupů a postupů v mnoha oborech (oddíl D: Odpovědi). Obsahem stručného závěrečného oddílu je pohled do budoucna (oddíl E: Epilog). Zde je však nutno upozornit, že rukopis knihy byl dokončen zhruba v polovině roku 2008, kdy se začala projevovat vážná finanční krize v USA. Ta posléze přerostla v globální krizi ekonomickou. Na začátku roku 2009 se celosvětová ekonomická recese dále prohloubila a ekonomové se shodli v tom, že jde o nejvážnější hospodářskou krizi od 30. let 19. století. A proto je zřejmé, že veškeré prognózy včetně těch, ze kterých vychází poslední oddíl knihy (Epilog), je nutno pojímat s velkou rezervou. Svět se mění před našima očima a nelze vůbec odhadnout, v jakém směru a jak hluboké a trvalé budou změny dosavadních vývojových trendů, ke kterým nepochybně dojde. V období antropocénu se naše planeta stala v plném slova smyslu planetou lidí. Lidé se chovají jako majitelé celé Země a ve skutečnosti jimi také opravdu jsou, s vlastnickými právy, ale i povinnostmi, které z tohoto vztahu plynou.

Vyd. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha, 2009

/zakoupeno v síti knihkupců pro technickou knihovnu LČR HK/

Nežná zelená

Ján Mičovský

Události 24. června 2009 ve státním podniku Lesy Slovenskej republiky. Příběh - seřazená fakta, která v období od června 2009 do března 2010 vstoupila do života státního podniku Lesy Slovenskej republiky a trochu do života autora publikace.

Vyd. Nadácia otvorenej spoločnosti - Open Society Foundation, Bratislava, 2010

/darováno Jiřím Junkem technické knihovně LČR HK/

Pěstování lesů v nižších vegetačních stupních

Sborník původních vědeckých prací z mezinárodní konference (Křtiny, 6. - 8. 9. 2010), kterou pořádala Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav zakládání a pěstění lesů, ve spolupráci s Technickou univerzitou Zvolen, Lesnickou fakultou, s Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Výzkumnou stanicí Opočno, s Národním lesnickým centrem, Výzkumným ústavem Zvolen, a s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, Fakultou lesnickou a dřevařskou.

Vyd. Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav zakládání a pěstění lesů, Brno, 2010

/darováno Výzkumnou stanicí VÚLHM Opočno technické knihovně LČR HK/

Jiří Uhlíř

Aktualizace platných norem - leden 2011

Odebírané řady:

01 09 Environmentální management

48 Lesnictví

49 Průmysl dřevozpracujících

73 Navrhování a provádění staveb

75 Vodní hospodářství

Odvětvové technické normy:

TNV 75 Vodní hospodářství

TNO 83 Odpadové hospodářství

V měsíci lednu došlo k aktualizaci těchto norem:

Nové normy

- ČSN EN 1014-1 (49 0603) Ochranné prostředky na dřevo – Kreozot a jím impregnované dřevo – 1.2011
- ČSN EN 1014-2 (49 0603) Ochranné prostředky na dřevo – Kreozot a jím impregnované dřevo – 1.2011
- ČSN EN 1014-3 (49 0603) Ochranné prostředky na dřevo – Kreozot a jím impregnované dřevo – 1.2011
- ČSN EN 1014-4 (49 0603) Ochranné prostředky na dřevo – Kreozot a jím impregnované dřevo – 1.2011
- ČSN EN 12490 (49 0676) Trvanlivost dřeva a materiálů na bázi dřeva – 1.2011
- ČSN EN 131-2 (493830) Žebříky – Část 2: Požadavky, zkoušení, značení – 1.2011
- ČSN EN 14975 + A1 (49 3840) Půdní schody žebříkového typu – 1.2011
- ČSN EN ISO 15186-2 (73 0509) Akustika – Měření zvukové izolace stavebních konstrukcí... – 1.2011
- ČSN EN ISO 15186-3 (73 0509) Akustika – Měření zvukové izolace stavebních konstrukcí... – 1.2011
- ČSN ISO 10848-4 (73 0513) Akustika – Laboratorní měření bočního přenosu zvuku ... – 1.2011
- ČSN EN ISO 12567-1 (730579) Tepelné chování oken a dveří – 1.2011
- ČSN 73 6186 Zkušební metoda pro stanovení kalifornského poměru únosnosti... – 1.2011

Opravy a změny norem

- ČSN EN 131-2 (49 3830) Žebříky – Požadavky, zkoušení, značení – 1.2011 Změna Z1
- ČSN EN 1990/A1 (73 0002) Eurokód: Zásady navrhování konstrukcí – 1.2011 Oprava 4
- ČSN ISO 12494 (73 0035) Zatížení konstrukcí námrazou – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN 1991-1-4 (73 0035) Eurokód 1: Zatížení konstrukcí – 1.2011 Oprava 3
- ČSN EN 1991-4 (73 0035) Eurokód 1: Zatížení konstrukcí – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN 1998-2 (73 0036) Eurokód 8: Navrhování konstrukcí odolných proti zemětřesení – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN 1998-3 (73 0036) Eurokód 8: Navrhování konstrukcí odolných proti zemětřesení – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN 12354-5 (73 0512) Stavební akustika – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN ISO 10052 (73 0541) Akustika – Měření vzduchové a kročejové neprůzvučnosti ... – 1.2011 Změna A1
- ČSN 73 0580-1 Denní osvětlení budov – 1.2011 Změna Z1
- ČSN EN 1994-1-1 (73 1470) Eurokód 4: Navrhování spřažených ocelobeton. konstrukcí – 1.2011 Změna Z2
- ČSN EN 1991-2 (73 6203) Eurokód 1: Zatížení konstrukcí – 1.2011 Oprava 1
- ČSN EN 805 (75 5011) Vodárenství – Požadavky na vnější sítě a jejich součásti – 1.2011

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR. – program sgArchiv IW – sekce normy.

Ivo Šlesinger